

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: D.L. Emmerzaal

Portefeuillehouder: Vermeij / Van Gils
Cluster: Dienstverlening
Ons kenmerk:
Uw kenmerk: 3944645 22bb247

Datum: B&W 18 januari 2022

Betreft: Afdoeningsvoorstel moties en
toezeggingen in het kader van Wijk aan Zet

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Afdoeningsvoorstel moties en toezeggingen in het kader van Wijk aan Zet

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 17 juni is door uw raad 'Wijk aan Zet' vastgesteld. Op 7 en 14 oktober heeft uw raad het 'Implementatieplan Wijk aan Zet' (21bb11517) besproken: dat gebeurde eerst in de commissie Veiligheid en Bestuur (VB) en later tijdens de raadsvergadering. Bij deze bespreking is ook de voortgang ter sprake gekomen van eerder aangenomen moties en toezeggingen (21bb11595). Tijdens de commissievergadering van 7 oktober is de toezegging gedaan om de verdere uitwerkingen van het implementatieplan te delen met uw raad. Dat doen we in deze brief. Daarnaast zijn er moties aangenomen en toezeggingen gedaan, waarover wij u graag informeren.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Centraal staat de toezegging 'Verdere uitwerkingen implementatieplan' (21bb12720). Deze toezegging houdt in dat de wethouder de verdere uitwerkingen van het implementatieplan deelt met de raad uiterlijk in januari en zo mogelijk eerder. Daarnaast is er in de vergaderingen van de commissie VB van 10 juni, 1 juli, en 7 oktober, en in de raadsvergadering op 14 oktober een aantal moties aangenomen en toezeggingen gedaan. Van deze moties en toezeggingen houden de volgende verband met de verdere uitwerkingen van het implementatieplan; deze komen in deze brief aan de orde:

Motie Outreachende werkwijze wijkraad (21bb8227)

Motie Rapporteer over het wijkbudget (21bb8233)

Motie Echt aan zet (21bb8214)

Motie Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel (21bb9731)

Motie Warme overdracht voor de wijkraden (21bb12994)

Motie Ons kent ons (21bb12995)
Motie Met elkaar, voor elkaar (21bb13002)
Motie Geen stoelendans met wijkmanagers (21bb13004)
Motie Artikel 19.1 (21bb13005)
Motie Wijkraden volwaardig gesprekspartner (21bb13007)
Motie Geen hipster platform (21bb13008)
Motie Lokaal journaal (21bb13009)
Motie Wijkraden in positie (21bb13010)
Motie Implementatie goed geborgd (21bb13011)
Motie Constructief bewonersinitiatief (21bb13021)
Motie Betrek de toekomst in de wijk (21bb13022)
Motie Stel budget beschikbaar voor stichtingen en verenigingen (21bb13015)
Motie Transparante budgetten (21bb13018)
Motie Niet gelijk aan de wijk (21bb13019)
Toezegging Monitoringsrapportages (21bb7763)
Toezegging Implementatieplan/budgetten (21bb9202)
Toezegging Wijkraad platform (21bb12680)
Toezegging Tech sessie digitale platform (21bb12716)
Toezegging Werkbezoek clusters wijkraden (21bb12717)
Toezegging Oproep tot kandidaatstelling (21bb12718)
Toezegging Verdere uitwerkingen implementatieplan (21bb12720)

Toelichting:

In maart 2022 start Wijk aan Zet. Het is een nieuwe manier van werken in én met de wijk. Momenteel werkt de gemeentelijke organisatie aan de voorbereiding om met Wijk aan Zet te kunnen starten. In maart stemt de Rotterdammer niet alleen voor de gemeenteraad, maar ook voor de wijkraad in zijn of haar wijk. Ondertussen vinden vanwege Wijk aan Zet de nodige veranderingen plaats in de gemeentelijke organisatie. Zo maken we mogelijk dat we de komende jaren nog intensiever werken in én met de wijken.

In de voortgangsrapportage van het implementatieplan leest u waar we nu staan, wat er al bereikt is en waar we ons de komende tijd op gaan richten. In deze brief informeren we u over de aangenomen moties en toezeggingen die gedaan zijn in het kader van Wijk aan Zet.

Toezegging 'Verdere uitwerkingen implementatieplan' (21bb12720)

Op 7 oktober heeft de wethouder Financiën, Organisatie, Haven en Grote projecten u toegezegd de verdere uitwerkingen van het implementatieplan met de raad te delen, uiterlijk januari en zo mogelijk eerder.

De voortgangsrapportage van het implementatieplan is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Gelet op bovenstaande stellen wij voor om deze toezegging als afgedaan te beschouwen.

Toezegging Oproep tot kandidaatstelling (21bb12718)

Op 10 juni heeft de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om de burgemeester te vragen om de oproep tot kandidaatstelling te doen.

Het college vindt het belangrijk om zoveel mogelijk Rotterdammers te enthousiasmeren zich verkiesbaar te stellen voor de wijkraadsverkiezingen in maart 2022. Collegeleden benadrukken daarom in diverse bijeenkomsten en in gesprekken op straat het belang van de wijkraadsleden en de kandidaatstelling. Door een filmpje heeft de burgemeester Rotterdammers opgeroepen zich kandidaat te stellen. Dit gebeurde tijdens een bijeenkomst met huidige bestuurscommissies op 30 november en tijdens een bijeenkomst met belangrijke partners van de gemeentelijke organisatie op 9 december. Ook jongeren vanaf 16 jaar kunnen zich verkiesbaar stellen. De burgemeester roept hen op mee te doen: alle 16-jarigen kregen een brief van de burgemeester. Via sociale media is een filmpje te bekijken en te delen dat deze brief ondersteunt. Gelet op bovenstaande stellen wij voor om deze toezegging als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Warme overdracht voor de wijkraadsleden' (21bb12994)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Warme overdracht voor de wijkraadsleden' (21bb12994) aangenomen. Deze motie draagt het college op de huidige leden in de wijken te betrekken bij een warme overdracht naar de nieuwe leden, en niet alleen via het overdragen van documenten.

Het is essentieel dat wijkraadsleden hun wijk door en door kennen, waarbij het van belang is dat bestaande kennis niet verloren gaat. We borgen daarom de kennis en ervaring van huidige vertegenwoordigers en brengen dit op een effectieve wijze over aan de wijkraadsleden. Dit krijgt een plek in het inwerkprogramma. In het leerthema 'Het leren kennen van de wijk' faciliteren we de mogelijkheid tot een ontmoeting met een oud-voorzitter of andere afvaardiging van de vorige vertegenwoordigers. Als beide kanten dit wensen, kunnen wijkraadsleden contact opnemen met de vorige vertegenwoordigers. Daarnaast zijn de huidige vertegenwoordigers gevraagd om een overdrachtsdocument op te stellen. Daarmee kunnen wijkraadsleden belangrijke zaken in de wijk nog eens rustig nalezen. Ook kunnen ze het document gebruiken bij het formuleren van een gezamenlijke ambitie.

Gelet op bovenstaande stellen wij voor om deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Ons kent ons' (21bb12995) en toezegging 'Werkbezoek clusters wijkraadsleden' (21bb12717)

Op 7 oktober heeft de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om te organiseren dat de clusters bij de wijkraadsleden op bezoek gaan. In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Ons kent ons' (21bb12995) aangenomen. Deze motie draagt het college op als onderdeel van het inwerkprogramma de wijkraadsleden een rondje langs de verschillende diensten

binnen het stadhuis te laten maken, de wijkraadsleden een vast aanspreekpunt vanuit de clusters te geven, en de wijkraadsleden kennis te laten maken met andere belangrijke organisaties, zoals bijvoorbeeld de bewonersorganisatie in de eigen wijk.

Bij het inwerkprogramma staat het leren kennen van elkaar en het leren kennen van de wijk centraal. Omdat we met Wijk aan Zet beogen dat de wijk en de wijkopgaven centraal staan, organiseren we dat clusters langsgaan in de wijk. De clusters zullen daarom samen met de wijkraden een wijkwandeling maken om kennis te maken met het cluster, de problematiek en inzet door de bril van een cluster zodat wijkraadsleden direct op de hoogte zijn van wat er op welke thema's speelt en wat hier al aan gedaan wordt. Wijkraadsleden maken ook kennis met belangrijke organisaties in de wijk. In het leerthema 'Leren kennen van de wijk' van het inwerkprogramma maken de wijkraadsleden kennis met een aantal belangrijke spelers in de wijk en wat hun bijdrage is in de wijk.

Door professionele ondersteuning voor de wijkraad, onder meer door de wijkraadcoördinator, organiseren we korte lijnen met de gemeentelijke organisatie. De wijkraadcoördinator is samen met de wijkmanager het aanspreekpunt om zaken verder te brengen in de gemeentelijke organisatie. Gelet op bovenstaande stellen wij voor om de motie 'Ons kent ons' (21bb12995) en toezegging 'Werkbezoek clusters wijkraden' (21bb12717) als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Outreachinge werkwijze wijkraad' (21bb8227)

In de raadsvergadering van 17 juni is de motie 'Outreachinge werkwijze wijkraad' (21bb8227) aangenomen. Deze motie draagt het college op de wijkraad(sleden) te ondersteunen in een zichtbare, toegankelijke en outreachinge werkwijze van de wijkraad naar wijkbewoners.

Wijkraden zijn de stem van de wijk. Een zichtbare, toegankelijke en outreachinge werkwijze helpt hen in het uitvoeren van hun taak. Het gaat erom dat wijkraadsleden regelmatig in de wijk te zien zijn en relaties opbouwen met bewoners en ondernemers in de wijk. Wij ondersteunen hen hierbij.

In het inwerkprogramma organiseren we dat wijkraadsleden een aantal belangrijke spelers in de wijk leren kennen. Om het outreachinge werken goed vorm te geven, leren wijkraadsleden in het inwerkprogramma een aantal belangrijke spelers in de wijk kennen. We laten hen kennis maken met een breder netwerk dan dat zij vanuit hun eigen beleving en ervaring mogelijk al hebben, zodat zij een breed zichtveld krijgen over wat er speelt in de wijk. Maar bovenal moedigen we hen aan om zelf contact te zoeken met het wijknetwerk. Naast de gebruikelijke ondersteuning op het gebied van communicatie, is het digitaal platform Mijn Rotterdam voor de wijkraadsleden beschikbaar om het wijknetwerk te informeren en bevragen. De wijkraadcoördinator kan hier namens de wijkraad bijvoorbeeld een poll plaatsen of meningen vragen.

Ook staan de wijkraadcoördinator en de wijknetwerker klaar om de wijkraden in de praktijk te helpen bij het uitvoeren van hun outreachende werkwijze. Dat doet de wijknetwerker nu ook al. Desgevraagd leggen zij - als dat er nog niet is - de verbinding tussen personen uit het wijknetwerk en de wijkraadsleden. Gelet op bovenstaande stellen wij voor om deze motie als afgedaan te beschouwen.

Toezegging 'Monitoringsrapportages' (21bb7763)

Op 10 juni heeft de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om op wijkniveau monitoringsrapportages te verzorgen voor de toekomstige wijkraden.

Op wijkniveau worden monitoringrapportages voor de wijkraden verzorgd. In samenwerking met de wijkmanagers - de ogen en oren in de wijk - bezien we welke vorm het beste werkt. Een eerste conceptversie is momenteel gereed en wordt nu verder uitgewerkt. In maart 2022 informeren wij uw raad over de nadere uitwerking van deze toezegging.

Toezegging 'Wijkraad platform' (21bb12680) en motie 'Met elkaar, voor elkaar' (21bb13002)

Op 7 oktober heeft de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om de suggestie van een wijkraad platform mee te nemen in de implementatiefase en hier later op terug te komen. In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Met elkaar, voor elkaar' (21bb13002) aangenomen. Deze motie draagt het college op een platform op te zetten waarop alle wijkraadsleden met elkaar in contact kunnen komen en daarnaast ook de mogelijkheid voor raadsleden om hieraan deel te nemen toe te voegen.

We vinden het belangrijk dat wijkraden onderling en met uw raad gemakkelijk contact met elkaar kunnen leggen over zaken die spelen in de wijken. Samen met uw griffie bekijken we in welke vorm dit het best kan. In maart 2022 informeren wij uw raad over de nadere uitwerking van deze toezegging en motie.

Toezegging 'Tech sessie digitale platform' (21bb12716)

Op 7 oktober heeft de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om te zijner tijd een technische sessie te organiseren over het digitale platform.

We organiseren een technische sessie waarbij geïnteresseerde raadsleden een uitgebreide demonstratie van, en uitleg krijgen over, het digitaal platform Mijn Rotterdam. Ook staan we stil bij de bevindingen vanuit de oefenwijken. In overleg met uw griffie zoeken we naar een passend moment. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze toezegging als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Geen hipster platform' (21bb13008)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Geen hipster platform' (21bb13008) aangenomen. Deze motie draagt het college op bij het ontwikkelen van de nieuwe set aan nadere regels voor bewonersinitiatieven en bij de eventuele

aanpassing van de mandaatregeling expliciet de mogelijkheid op te nemen om bewonersinitiatieven ook via een niet digitale weg in te kunnen dienen. Deze mogelijkheid ook in communicatie richting wijkraden en Rotterdammers mee te nemen.

We vinden het belangrijk dat alle Rotterdammers de mogelijkheid hebben om bewonersinitiatieven in te dienen. Dit kan bijvoorbeeld via het digitaal participatieplatform Mijn Rotterdam. Dit platform wordt een aanvulling op en verbetering van de dienstverlening. Hierbij verliezen we niet uit het oog dat dat een groep Rotterdammers geen gebruik wil of kan maken van de digitale dienstverlening. Maar ook andere groepen Rotterdammers kunnen hulp krijgen bij bewonersinitiatieven, denk aan Rotterdammers die de Nederlandse taal niet of onvoldoende machtig zijn.

Via diverse kanalen maken we Rotterdammers erop attent dat zij zelf met een initiatief kunnen komen en via welke weg zij dit kunnen doen. Voor de minder digitaal vaardige Rotterdammers zetten we hiervoor andere kanalen in dan digitale kanalen. Te denken valt aan de Stadskrant, wijkblaadjes, posters en flyers op plekken waar veel Rotterdammers komen. Daarbij wordt opgemerkt dat de Stadskrant en wijkbladen die vaak huis-aan-huis worden bezorgd, niet bij een groot deel van de doelgroep aankomen, omdat de ervaring leert dat veel mensen een nee-nee sticker op hun brievenbus hebben. Er komen folders met in begrijpelijke taal een korte en krachtige uitleg van de regeling. Wijknetwerkers kunnen deze folders aan bewoners geven. Ook worden sleutelfiguren in de wijk door wijknetwerkers uitgenodigd om bewonersinitiatieven te promoten. Vooral waar het gaat om groepen anderstaligen.

Uit de praktijk weten we dat veel initiatiefnemers voorafgaand aan het indienen van een bewonersinitiatief contact opnemen met wijknetwerkers. Wanneer initiatiefnemers moeite hebben om het initiatief digitaal in te dienen kunnen wijknetwerkers en Opzoomer Mee hen daarbij helpen. Naast het digitaal indienen blijft het mogelijk om initiatieven op papier in te dienen. Bewoners kunnen een formulier schriftelijk invullen en afgeven bij Opzoomer Mee of bij de wijknetwerker in een wijkhub, waarna deze wordt verwerkt.

Stemmen op bewonersinitiatieven kan via het digitaal participatieplatform Mijn Rotterdam of via een stemformulier. Dit formulier kunnen bewoners ophalen bij – en ingevuld terugbrengen naar – een wijkhub, bij een wijknetwerker of via OpzoomerMee. Bewoners kunnen het door hen ingevulde stemformulier ook per post of e-mail opsturen. De resultaten van de stemronde worden gepubliceerd op Mijn Rotterdam en via wijknetwerkers, Opzoomer Mee en in de wijkhub bekend gemaakt.

Op deze wijze maken wij het mogelijk dat alle Rotterdammers mee kunnen doen in het proces rondom de bewonersinitiatieven. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Stel budget beschikbaar voor stichtingen en verenigingen' (21bb13015)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Stel budget beschikbaar voor stichtingen en verenigingen' (21bb13015) aangenomen. Deze motie draagt het college op om het budget voor bewonersinitiatieven ook beschikbaar te stellen voor stichtingen alsmede verenigingen, in de betreffende regeling expliciet toe te voegen dat verenigingen alsmede stichtingen het budget voor bewonersinitiatieven kunnen utiliseren en hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad.

Een bewonersinitiatief start met een idee en gaat om vrijwillig ondernomen activiteiten van bewoners om de sociale samenhang in de wijk te vergroten en de wijk aantrekkelijker te maken. Bewonersinitiatieven kunnen gaan over alle aspecten in de wijk, variërend van vergroening van een straat, het in beweging krijgen van ouderen, tot aan de organisatie van een cultureel festival of een lampionnenoptocht voor kinderen. Voor alle dergelijke bewonersinitiatieven kunnen de indieners een subsidie aanvragen. Voor de aanvraag en uitvoering van het initiatief kunnen bewoners samenwerken met een stichting, vereniging of ondernemer. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de activiteit open moet staan voor alle bewoners. Zo mag bijvoorbeeld een sportvereniging geen initiatief organiseren dat alleen voor haar leden toegankelijk is. Dan wordt een inspanning van de vereniging verwacht om ook niet-leden bij de activiteit te betrekken. Dit om de activiteit zo veel mogelijk ten goede te laten komen van alle bewoners in de wijk. Dit is in feite een continuering van de huidige praktijk. Ook verenigingen en stichting kunnen een subsidie aanvragen, mits in samenwerking met bewoners in de wijk en openbaar toegankelijk. Hiermee geven wij ook invulling aan deze motie. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Constructief bewonersinitiatief' (21bb13021)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Constructief bewonersinitiatief' (21bb13021) aangenomen. Deze motie draagt het college op om in ambtelijke ondersteuning van de wijkraad een toezichthoudende taak op het democratische verloop van bewonersinitiatieven op te nemen en hierover terug te rapporteren aan de raad.

De wijkraad heeft een signalerende functie voor wat betreft toezicht op het democratische verloop. Het college draagt hiervoor de formele eindverantwoordelijkheid. Om dit in praktijk te brengen, kan de wijkraad via de ambtelijke ondersteuning een signaal afgeven aan de wijkmanager als zij vermoeden dat het proces niet zorgvuldig is verlopen. De wijkmanager heeft, net als de rayondirecteur, een kort lijn met het college. De wijkmanager kan namens het college een onderzoek starten naar het doorlopen proces. Hierbij wordt onder meer gekeken of de juiste procedure is doorlopen, iedereen mogelijkheid heeft gekregen om te kunnen stemmen (ook met een formulier) en er geen stemmen zijn verloren. Uitkomsten worden gedeeld met de wijkraad.

Overigens geldt voor de uitkomst van elk bewonersinitiatief dat er in algemene zin, net als voor andere subsidieregelingen, bezwaarmogelijkheden zijn. Elke aanvrager kan een bezwaarschrift indienen als hij of zij het niet eens is met het besluit. De bezwaarschriftencommissie zal dan een onafhankelijke uitspraak doen waar vervolgens een beroep bij de bestuursrechter mogelijk is. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Artikel 19.1' (21bb13005)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Artikel 19.1' (21bb13005) aangenomen. Deze motie draagt het college op nadat de verordening op de wijkraden 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld en voor de verkiezingen van de wijkraden op 16 maart 2022 binnen de gemeentelijke organisatie op concrete – en liefst tastbare – wijze artikel 19.1 onder de aandacht te brengen bij alle betrokkenen rondom Wijk aan Zet en de gemeenteraad hierover overtuigend te informeren.

We vinden het belangrijk dat de wijkraden goed hun werk kunnen doen. Daarom hebben we vastgelegd dat het college de ambtelijke ondersteuning voor de wijkraden regelt. Hiervoor organiseren we enerzijds een wijkraadcoördinator en anderzijds een administratieve wijkondersteuner. De wijkraadcoördinator is een onafhankelijke ondersteuner waarmee de wijkraad kan sparren, aan wie zij advies kan vragen en die het ambtelijke en politieke proces goed kent. Deze functionaris is het eerste aanspreekpunt voor de wijkraad. De administratieve wijkondersteuner voert de facilitaire- en administratieve taken uit voor de wijkraad. Daarnaast is wijkmanager een belangrijk gesprekspartner voor de wijkraad bij onder meer de voorbereiding van het wijkakkoord en het wijkplan. Voor wijk overstijgende zaken op strategisch niveau is de rayondirecteur het aanspreekpunt voor de wijkraad.

Binnen de gemeentelijke organisatie informeren we de medewerkers actief. Dat doen we ook door onder andere in alle wijkhubs factsheets te verspreiden waarop bovenstaand toegelicht wordt. Daarnaast ontwikkelen we diverse middelen waarmee de bovengenoemde functionarissen zich voorstellen aan de wijk en aan de gemeentelijke organisatie. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Niet gelijk aan de wijk' (21bb13019)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Niet gelijk aan de wijk' (21bb13019) aangenomen. Deze motie draagt het college op een manier te vinden voor de drie kleine kernen om indien gewenst, de naam "dorpsraad" in plaats van "wijkraad" te gebruiken in hun communicatie en die van de gemeente en hierover terug te rapporteren aan de raad.

De gebiedscommissie van Pernis heeft een voorstel besproken om de bewoners van Pernis via de Gemeentepeler naar hun mening te bevragen. De gebiedscommissies van Hoek van Holland en van Rozenburg hebben de voorkeur uitgesproken voor de term "dorpsraad" in plaats van "wijkraad". De nieuwe vertegenwoordigers mogen

straks kiezen of zij de term “dorpsraad” willen gebruiken. In alle uitingen zal desgewenst gebruik worden gemaakt van de term “dorpsraad”. Het is niet nodig om hiervoor de verordening aan te passen. Gelet op bovenstaande stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Lokaal journaal' (21bb13009)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Lokaal journaal' (21bb13009) aangenomen. Deze motie draagt het college op om onderzoek te doen of in samenwerking met bijvoorbeeld Open Rotterdam en andere lokale partijen als Like je wijk tot wijk journaals kan worden gekomen. En deze journaals waar nodig en mogelijk te gebruiken voor gesprekken in de wijk. En hier in januari 2022 over te rapporteren aan de gemeenteraad tijdens de bespreking van de voortgangsrapportage van het implementatieplan.

Communicatie per wijk is maatwerk. Wat voor de ene wijk werkt, hoeft niet voor de andere wijk te werken. Daarom is het van belang te weten welke mediapartners in de wijk kunnen worden aangeschreven. We brengen onder meer in kaart hoe je inclusief kan communiceren. De toekomstige wijkraden kunnen profiteren van deze kennis die we nu opdoen. In maart 2022 informeren wij uw raad over de nadere uitwerking van deze toezegging.

Motie 'Betrek de toekomst in de wijk' (21bb13022)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Betrek de toekomst in de wijk' (21bb13022) aangenomen. Deze motie draagt het college op actief en separaat aan andere participatie trajecten, kinderen bewust te maken van het bestaan van wijkraden; actief en separaat aan de andere doelstellingen een doelstelling te formuleren om kinderen te betrekken in het implementatieplan. En de wijkraden – ook in het inwerktraject – actief te koppelen aan scholen om zo door middel van projecten te kunnen vernemen wat bij kinderen leeft, welke ideeën kinderen hebben voor hun wijk en hoe de kinderen geactiveerd en betrokken kunnen worden in de wijk.

Wij vinden het belangrijk om kinderen en jongeren te betrekken bij het nieuwe bestuursmodel. Dit komt dan ook in diverse uitwerkingsopdrachten van Wijk aan Zet terug, zoals bij het Inwerkprogramma en Kandidaatstelling.

Voor de wijkraadsverkiezingen in maart 2022 hebben 16- en 17- jarigen passief kiesrecht voor de wijkraden. In de campagne rondom de kandidaatstelling voor de wijkraden waarin bewoners worden geënthousiasmeerd om zich verkiesbaar te stellen als wijkraadslid, worden jongeren vanaf 16 jaar actief aangesproken mee te doen. Dit is onder meer gebeurd door een brief te sturen aan alle jongeren van 16 en 17 jaar oud (12.000 in totaal) en door een filmpje te verspreiden via sociale media met een oproep tot kandidaatstelling van de burgemeester, wat ruim 7000 keer bekeken is. In onze communicatie uitingen proberen we actief aan te sluiten bij de leefwereld van deze doelgroep. Hierbij werken we vanuit bestaande programma's zoals 'Betrokken Stad' (met o.a. de kinderburgemeester) en 'Rotterdam sterker door jongeren'.

Daarnaast betrekken we bestaande netwerken als Young010, Netwerk Nieuw Rotterdam, Stichting Ik Ben Wij en de jongerenwerkers.

Maar ook de wijkraadsleden hebben een rol in het betrekken van jongeren. Vanuit de gemeente helpen wij de wijkraadsleden doormiddel van het inwerkprogramma kennis te maken met het bestaande netwerk in de wijk. Hieronder vallen onder andere scholen, verenigingen, stichtingen, jongerenhubs en jongerenwerkers. Daarnaast is het aan de wijkraden om kinderen en jongeren uit de wijk te betrekken, ook bij het tot stand komen van het wijkakkoord. Daarin wordt een paragraaf opgenomen over hoe kinderen en jongeren participeren in de wijk. Gelet op bovenstaand stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Geen stoelendans met wijkmanagers' (21bb13004)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Geen stoelendans met wijkmanagers' (21bb13004) aangenomen. Deze motie draagt het college op een stoelendans van wijkmanagers te voorkomen en hen zoveel als mogelijk te behouden voor de wijken waarin zij nu werkzaam zijn.

De wijk met haar behoeften, krachten en knelpunten is leidend voor de wijkmanager. Een wijkmanager is daarom voor minimaal 4 en maximaal 8 jaar gekoppeld aan dezelfde wijk. Uitgangspunt is dat we bekijken wat de wijk nodig heeft en vervolgens bezien welk profiel wijkmanager het beste daarbij past. Hierbij bekijken we ook dat niet te veel ervaring en deskundigheid verloren mag gaan. We beperken zoveel mogelijk verschuivingen. Gelet op bovenstaand stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Wijkraden in positie' (21bb13010)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Wijkraden in positie' (21bb13010) aangenomen. Deze motie draagt het college op gedurende de implementatie, in het profiel van de wijkmanager en bij trainingen de juiste rolopvatting mee te nemen. Waarbij redelijke wensen van de wijkraad in beginsel door de wijkmanager worden opgepakt. Wanneer de wijkmanager goede redenen heeft van deze lijn af te wijken, dit altijd wordt onderbouwd (comply or explain) en gedeeld met de wijkraad. Deze manier van werken na twee jaar te evalueren.

De wijkmanagers staan voor de belangen van de wijk. Het zit in hun DNA dat wijknetwerken voor hen belangrijke partners zijn, dat geldt ook voor de wijkraden. Signalen en wensen nemen zij dan ook altijd serieus en zijn altijd in gesprek over wat zij met die signalen doen. Ook in het ontwikkeltraject voor de wijkmanager is er hiervoor aandacht. Daarnaast zal bij het inwerkprogramma stilgestaan worden bij de verschillende rollen en rolverhouding in de wijk om complementair aan elkaar de opgaven aan te pakken.

We leren van de praktijk. We blijven daarom in gesprek met de wijken en haar bewoners. Merken we dat het ergens schuurt, dan kijken we welke lessen we hieruit

kunnen trekken om de werkwijze aan te passen. Tevens nemen we deze werkwijze mee in de *community of practice*, zie ook motie 'Implementatie goed geborgd' (21bb13011) op pagina 13. Gelet op bovenstaand stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Écht aan zet' (21bb8214) en toezegging 'Implementatieplan/budgetten (21bb9202)

In de raadsvergadering van 17 juni 2021 is de motie 'Écht aan zet' (21bb8214) aangenomen. Deze motie draagt het college op om bij de uitwerking van het nieuwe bestuursmodel stedelijke budgetten per wijk vast te stellen met een percentage vrij besteedbare ruimte voor de wijk, daarbij te kijken naar de beleidsterreinen 'buitenruimte', 'welzijn', 'bereikbaarheid' en 'sociale veiligheid', de wijk via de prioriteiten in de wijkplannen zeggenschap te geven over de besteding ervan en met het toegezegde implementatieplan in het najaar 2021 hierover aan de raad te rapporteren. Aanvullend heeft op 2 juli 2021 de wethouder Economie, Wijken en Kleine Kernen u toegezegd om de vraag van het lid Eskes, welke afdelingen/budgetten er in aanmerking komen voor de aangenomen motie 'Écht aan Zet' (21bb8214), mee te nemen.

Zoals in de raadsbrief van 7 september 2021 (21bb11595) vermeld, onderzoeken we over welke (delen van) middelen (budgetten, inzet, capaciteit, activiteiten) de wijken mede- zeggenschap kunnen krijgen en op welke manier (binnen welke kaders & randvoorwaarden). Om de vorm van medezeggenschap te bepalen is gebruik gemaakt van de Rotterdamse participatie cirkel. Zie daarvoor ook onderstaande afbeelding. Op alle beleidsterreinen en dus door alle clusters bepalen we welke middelen in de werkwijze zoals deze nu is onder een vorm van participatie worden ingezet (huidige situatie) of in de toekomst onder een vorm van participatie zouden kunnen worden ingezet (denkbare situatie) met als doel zeggenschap van de wijken te vergroten. Hierbij worden alle beleidsterreinen onder de loop genomen.

De Rotterdamse participatie cirkel

We onderzoeken ook hoe de mate van zeggenschap van 'de wijk' kan worden vergroot. Enerzijds zijn er middelen die nu nog niet onder een vorm van zeggenschap van 'de wijk' worden ingezet, maar waarvoor dat wel denkbaar is. Anderzijds zijn er middelen waarop de invloed van 'de wijk' kan worden vergroot.

De eerste bevindingen van het onderzoek laten zien dat een aanzienlijk deel van de activiteiten onder een vorm van participatie plaatsvindt. Zo is het al gebruikelijk om bij inrichtingsplannen buitenruimte nadrukkelijk de wijk te betrekken (meedenken). Participatie gaat immers over het hele wijknetwerk, niet alleen over de wijkraad. En participatie gaat over beïnvloedingsmogelijkheden (bijvoorbeeld het aankaarten van problemen of als inwoners zelf iets aangeven bij de gemeente), hetgeen ruimer is dan formele zeggenschap. We zien dan ook dat de mate van zeggenschap van 'de wijk' kan worden vergroot.

Er zijn middelen die nu nog niet onder een vorm van invloed van 'de wijk' worden ingezet, maar waarvoor dat wel denkbaar is. We onderzoeken bijvoorbeeld of het in de toekomst mogelijk is om bij bepaalde culturele subsidies die door de gemeente worden verstrekt ook meer inspraak voor de wijk op bijvoorbeeld programmering kan worden georganiseerd door randvoorwaarden daarover aan de subsidie-ontvangende partijen mee te geven.

Anderzijds zijn er middelen waarbij 'de wijk' méér zeggenschap kan worden geboden. Een voorbeeld van hoe dit vanaf 2022 wordt gerealiseerd voor een aantal middelen op het beleidsveld Buitenruimte is het programma Maatwerk. In dit nieuwe programma wordt een aantal middelen die voorheen los van elkaar stonden gebundeld om zo nog slagvaardiger te zijn in de wijk. Binnen dit programma zijn vervolgens ook alle vormen van participatie in de cirkel mogelijk. Het programma Maatwerk kan worden gekoppeld aan de wijkakkoorden en wijkplannen, maar ook gedurende het jaar is er flexibele ruimte om snel op bijvoorbeeld wensen en klachten vanuit de wijken in te kunnen springen: of dit om extra fietsnietjes, kleine verkeersmaatregelen of hulp van een tuincoach gaat maakt dan dus niet uit omdat die flexibiliteit is gerealiseerd binnen één programma.

Een fors deel van de gemeentelijke middelen leent zich naar zijn aard niet voor een vorm van participatie met de wijk, nu niet en in de toekomst niet. Denk bijvoorbeeld aan de budgetten voor interne bedrijfsvoering, inning van belastingen, sociale uitkeringen en het op indicatie verlenen van zorg. Dat wil niet zeggen dat er geen zeggenschap is voor de individuele Rotterdammer. Een mooi voorbeeld daarvan is de aanpak gericht op het individu daar waar het de begeleiding naar werk betreft. Daar heeft de wijk als totaal geen invloed op, want je komt hiervoor in aanmerking als individu of niet. De Rotterdammer die het betreft heeft hier uiteraard wel invloed op. Zo is de begeleiding naar werk altijd maatwerk en wordt dit samen met de Rotterdammer vorm gegeven. We onderzoeken ook waar deze invloed van de individuele Rotterdammer nog kan worden vergroot en verbeterd. Naast deze individuele invloed, hebben we binnen de middelen van het beleidsveld Werk ook gezocht naar ruimte waar we zeggenschap voor de wijk kunnen gaan realiseren. Hoe

kunnen wijkbewoners elkaar helpen en hoe kan van het totale budget van de instrumenten rondom Werk een deel in samenspraak met die wijken waar het thema Werk speelt worden ingezet? Samen met de wijk kijken we dan wat er kan worden georganiseerd, denk aan een banenmarkt, een informatieavond etc. Daarover kan de wijk meebeslissen.

Zoals in de raadsbrief van 7 september 2021 (21bb11595) beschreven, bestaat het wijkbudget uit handgeld wijkmanagers, participatie- en representatiebudget wijkraden en budget voor bewonersinitiatieven. Dit wijkbudget stelt ons in staat om goed en snel in te spelen op de wisselende vragen vanuit de wijken. De overige middelen die onder een vorm van participatie kunnen worden uitgevoerd, blijven 'gebundeld' op dezelfde plaats in de gemeentelijke begroting en worden dus niet per wijk opgesplitst. Op die manier zijn we in staat om meer flexibel te werken en waardoor we beter kunnen inspelen op de wisselende vragen vanuit de wijken. Een voorbeeld daarvan is Reiniging. Met de wijk wordt desgewenst gezamenlijk bepaald wat het beste moment is om te reinigen en het inzetten van capaciteit. Ook de vraag of de onderdelen van het werk samen met de buurt en ondernemers kunnen worden gedaan, komt aan bod. Dit kan worden gerealiseerd doordat er één budget is, zou dit budget in stukjes over de wijken worden verdeeld dan is juist die flexibiliteit weg. Participatie is immers niet primair een financieel vraagstuk, maar een inhoudelijk, democratisch en politiek vraagstuk. Focus ligt daarmee op hoe we deze (stedelijke) budgetten meer wijkgericht en met meer zeggenschap voor de wijk in kunnen zetten.

Via onder andere de wijkakkoorden en wijkplannen geven 'de wijken' invulling aan vorm van activiteiten en de prioritering van activiteiten in de wijk die zich voor een vorm van zeggenschap lenen. Zij geven daarmee richting aan de (meerjarige) inzet van deze middelen. Anders dan voorheen met de wijkactieplannen zullen de wijkakkoorden en wijkplannen vooraf van de benodigde middelen en capaciteit worden voorzien (zowel regulier als aanvullend). De middelen en capaciteit zijn per definitie schaars. De wijkplannen zullen dan ook in nauw overleg met de clusters moeten worden gemaakt. De clusters zullen 'de wijken' daarbij in de gelegenheid moeten stellen om mee te weten, mee te denken, mee te beslissen, mee te doen of zelf te doen. Dit vraagt bij de opzet van de wijkakkoorden om opgaven al zo realistisch mogelijk in te schatten, de middelen daarvoor beschikbaar te stellen en te houden (met ruimte voor voortschrijdend inzicht).

De motie 'Écht aan zet' (21bb8214) is gericht op het vergroten van de zeggenschap en invloed van de wijken op gemeentelijke activiteiten en middelen. Dit doen we door niet alleen de genoemde beleidsterreinen maar alle beleidsterreinen en middelen onder de loep te nemen. Aan de hand van de Rotterdamse participatiecirkel zijn we in staat om deze invloed nog verder te vergroten en hebben we inzicht in flexibele middelen, capaciteit en wordt de koppeling met de wijkakkoorden gelegd. Ook wordt er met de wijkbudgetten, zoals het handgeld van de wijkmanager invulling gegeven aan de wens om slagvaardig en snel te kunnen acteren in de wijk. Gelet op bovenstaande stellen wij voor de motie 'Écht aan zet' (21bb8214) en toezegging

'Implementatieplan/budgetten' (21bb9202) als afgedaan te beschouwen. Over het vervolg en het verder uitwerken van bovenstaande wordt u geïnformeerd via de voortgangsrapportage op het implementatieplan Wijk aan Zet.

Motie 'Rapporteur over het wijkbudget' (21bb8233) en motie 'Transparante budgetten' (21bb13018)

In de raadsvergadering van 17 juni is de motie 'Rapporteur over het wijkbudget' (21bb8233) aangenomen. Deze motie draagt het college op te onderzoeken hoe in de verordening van het nieuwe bestuursmodel er gerapporteerd kan worden aan de wijkraad over de besteding van het wijkbudget en hierover terug te koppelen aan de raad. Aanvullend is in de raadsvergadering van 14 oktober de motie 'Transparante budgetten' (21bb13018) aangenomen. Deze motie draagt het college op om een transparante jaarlijkse of halfjaarlijkse 'monitor wijkbudgetten' per wijkraad aan te leveren.

Met de komst van Wijk aan Zet veranderen een aantal zaken op het gebied van budget en inzet/capaciteit: de wijkmanager krijgt handgeld per wijk, de wijkraad krijgt budget voor representatie en participatie in de wijk en wijkbewoners krijgen een stem in het toekennen van subsidies voor bewonersinitiatieven. Deze gelden noemen we het wijkbudget.

Een belangrijke taak van de wijkraad is het samen met de wijk monitoren van het wijkplan, als onderdeel van het wijkakkoord. Dit is verankerd in de Verordening op de Wijkraden 2022, artikel 21. Wijkraden krijgen door een halfjaarlijkse monitor inzicht in de uitgaven van het handgeld wijkmanager, budget voor de bewonersinitiatieven én het representatie- en participatiebudget voor de wijkraden. Het wijkplan wordt gemonitord op doelen en resultaten. Voor het wijkplan kan worden voortgebouwd op de huidige systematiek van de 4, 8 en 12 maandrappportages Dit helpt wijkraden hen de toezichthoudende en adviserende rol te vervullen. Gelet op bovenstaande stellen wij voor de motie 'Rapporteur over het wijkbudget' (21bb8233) en de motie 'Transparante budgetten' (21bb13018) als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel' (21bb9731)

In de raadsvergadering van 8 juli is de motie 'Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel' (21bb9731) aangenomen. Deze motie draagt het college op de mogelijkheden te onderzoeken om te beginnen met het opnemen van een burgerparagraaf bij de beleidsvoorstellen van de gemeente Rotterdam en hierover te rapporteren aan de raad.

In agendaposten (begeleidend schrijven met advies en toelichting bij een te nemen besluit van het college) wordt al standaard een participatieparagraaf toegevoegd. Met deze participatieparagraaf wordt het college geïnformeerd over hoe de burger en ondernemer betrokken is geweest bij de totstandkoming van het beleid.

Belangrijker daarbij is de vraag hoe je voor goede participatie en het onderkennen van het juiste belang van de wijk kan zorgen. Dit krijgt binnen Wijk aan Zet vorm in de uitwerkingsopdracht 'Wijkgerichtheid in stedelijke opgaven en vroegtijdige participatie'. Deze uitwerkingsopdracht heeft onder andere als doel dat bij elke stedelijke opgave wordt nagedacht over welke ruimte er is voor belanghebbenden om te participeren in deze opgave.

In de Verordening van de Wijkraden 2022 is dit belang geëxpliciteerd. In de wijkakkoorden staan afspraken over de wijze van participatie over de wijze van participatie en advisering bij stedelijke opgaven die landen in de wijk. Het college heeft conform artikel 23 de bevoegdheid om stedelijke opgaven aan te wijzen waarop de taken van de wijkraden niet van toepassing zijn. Op dit moment werken we dit artikel verder uit. Wij vertrouwen erop dat deze werkwijze ook zal zorgen voor meer transparantie over hoe de gemeente de wijken, de burgers en andere belanghebbenden betreft bij de totstandkoming van haar beleid. De op te stellen wijkakkoorden dragen hieraan bij. In de wijkakkoorden staan ook afspraken over de opgaven die spelen of landen in de wijk, de zeggenschap daarover, de bijdragen van de wijkpartners aan het realiseren van deze opgaven, hoe we de inspraak organiseren op stedelijke opgaven en hoe dat landt in de wijk.

Daarnaast is het Rijk bezig met een wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau. Het doel van dit wetsvoorstel is de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van onder andere hun gemeente te vergroten. Ook wordt het uitdaagrecht, als specifieke vorm van participatie, wettelijk verankerd. De gemeente wordt met dit wetsvoorstel verplicht te beschikken over een verordening op het gebied van participatie. In de loop van 2022 starten wij in Rotterdam met het opstellen van deze verordening. Met deze verordening zullen we een aantal zaken formeel gaan regelen rondom participatie. Ook hierbij zullen we bezien of het nader benoemen hoe de wijk is betrokken in een burgerparagraaf van toegevoegde waarde is op hetgeen we nu al hebben.

Kortom, op dit moment kennen we bij beleidsvoorstellen al de mogelijkheid om in te vullen hoe we de Rotterdammer hebben betrokken bij de totstandkoming. Binnen Wijk aan Zet geven we nader vorm hoe we de wijken laten participeren. Gelet op bovenstaand stellen wij voor deze motie als afgedaan te beschouwen.

Motie 'Wijkraden volwaardig gesprekspartner' (21bb13007) en motie 'Implementatie goed geborgd' (21bb13011)

In de raadsvergadering van 14 oktober is de motie 'Wijkraden volwaardig gesprekspartner' (21bb13007) aangenomen. Deze motie draagt het college op in overleggen met (professionele) partners in de wijk het bestaan van wijkraden te benoemen, na twee jaar te evalueren onder de wijkraden of de wijkraden een volwaardig onderdeel zijn geworden van het wijknetwerk en hierover aan de raad te rapporteren. In dezelfde raadsvergadering is de motie 'Implementatie goed geborgd' (21bb13011) aangenomen. Deze motie draagt het college op één jaar na

inwerkingtreding van het nieuwe stelsel de uitvoering van het implementatieplan te evalueren, inclusief de realisatie en gebruik van de wijkhubs.

Wijk aan Zet vraagt om een nieuwe manier van samenwerken tussen de wijk, wijkraden en ambtelijke organisatie. Partners in de wijken maken hier ook onderdeel van uit. In november en december 2021 hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met huidige bestuurscommissies en partners in de wijk om hen te informeren over de veranderingen van Wijk aan Zet. In deze bijeenkomsten zijn we met hen onder meer het gesprek aangegaan over hoe zij bij kunnen dragen aan Wijk aan Zet en aan het enthousiasmeren van bewoners voor de wijkraden.

Om de potentie van het samenspel tussen de wijk, wijkraden en ambtelijke organisatie in de wijkdemocratie zo sterk mogelijk tot bloei te laten komen, waarbij de partijen binnen dit samenspel de ruimte krijgen om in hun nieuwe rollen te groeien en zich al doende optimaal tot elkaar leren verhouden, organiseren we *Community of Practice*. Voor een sterke wijkdemocratie, met een zichtbaar resultaat in de wijk. *Community of Practice* faciliteert het gezamenlijke leerproces binnen de context van dit nieuwe samenspel.

In de *Community of Practice* heeft de positionering van de wijkraden een belangrijke plek. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij alle deelnemers van de *Community of Practice*. Soms is de wijkraad zelf aan zet om naar buiten te treden en contact te maken, in ander gevallen is het de expliciete opdracht aan de ambtenaren om de wijkraad als volwaardige en professionele partner te introduceren in hun netwerk in de wijk.

De opbrengst van het leerproces binnen de *Community of Practice* levert een concrete bijdrage aan de evaluatie van het implementatieplan, met daarbij dus ook de realisatie en gebruik van de wijkhubs alsmede de samenwerking tussen wijkraden en wijkmanagers, indachtig de motie 'Wijkraden in positie' (21bb13010).

Gelet op bovenstaande stellen wij voor de motie 'Wijkraden volwaardig gesprekspartner' (2bb13007) en motie 'Implementatie goed geborgd' (21bb13011) als afgedaan te beschouwen.

Tot slot

Bovenstaande in acht nemende stellen wij voor om toezegging 'Verdere uitwerkingen implementatieplan' (21bb12720), toezegging 'Oproep tot kandidaatstelling' (21bb12718), motie 'Warme overdracht voor de wijkraden' (21bb12994), motie 'Ons kent ons' (21bb12995), toezegging 'Werkbezoek clusters wijkraden' (21bb12717), motie 'Outreachinge werkwijze wijkraad' (21bb8227), toezegging 'Tech sessie digitale platform' (21bb12716), motie 'Geen hipster platform' (21bb13008), motie 'Stel budget beschikbaar voor stichtingen en verenigingen' (21bb13015), motie 'Constructief bewonersinitiatief' (21bb13021), motie 'Artikel 19.1' (21bb13005), motie

'Niet gelijk aan de wijk' (21bb13019), motie 'Betrek de toekomst in de wijk' (21bb13022), motie 'Geen stoelendans met wijkmanagers' (21bb13004), motie 'Wijkraden in positie' (21bb13010), motie 'Écht aan zet' (21bb8214), toezegging 'Implementatieplan/budgetten' (21bb9202), motie 'Rapporteer over het wijkbudget' (21bb8233), motie 'Transparante budgetten' (21bb13018), motie 'Een burgerparagraaf in elk beleidsvoorstel' (21bb9731), motie 'Wijkraden volwaardig gesprekspartner' (21bb13007), motie 'Implementatie goed geborgd' (21bb13010) als afgedaan te beschouwen.

Op de toezegging 'Monitoringsrapportages' (21bb7763), toezegging 'Wijkraad platform' (21bb12680), motie 'Met elkaar, voor elkaar' (21bb13002), de motie 'Lokaal journaal' (21bb13009) komen wij in maart 2022 bij u terug.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Bij de begroting 2022 zijn extra middelen vrijgemaakt ten behoeve van de implementatie. Hetgeen nu in de voortgangsrapportage staat als ook de vervolgacties hebben geen financiële consequenties. Activiteiten en werkzaamheden genoemd in de voortgangsrapportage vallen binnen de bestaande beleidskaders en wet- en regelgeving.

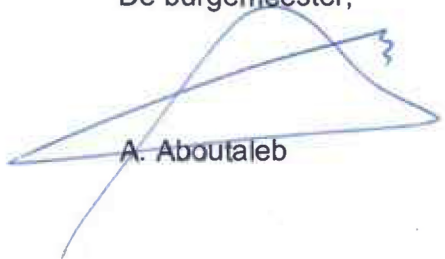

De secretaris,

V.J.M. Roozen

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Voortgangsrapportage "Wijk aan Zet"